

خلاصه ای از زندگانی امام حسن عسگری (ع)

نام: حسن (ع).
لقب معروف: عسگری (ع). ابن الرضا (ع) و سراج.
کنیه: ابومحمد (ع).
پدر و مادر: امام هادی (ع)، سلیل (ع) (سوسن، حدیث).
وقت و محل تولد: روز جمعه هشتم ربیع الثانی یا ۲۴ ربیع الاول
سال ۲۳۲ هجری قمری در مدینه.
وقت و محل شهادت: هشتم ربیع الاول سال ۲۶۰ ه.ق به دسیسه
معتمد (چهاردهمین خلیفه عباسی) در شهر سامرا و در سن ۲۸ یا
۲۹ سالگی به شهادت رسیدند.
مرقد: در شهر سامرا واقع در عراق.
دوران زندگی ایشان را در دو بخش می توان ذکر کرد:
۱- قبل از امامت (۲۲ سال) از سال ۲۳۲ تا ۲۵۴ ه.ق.
۲- دوران امامت (۶ سال) از سال ۲۵۴ تا ۲۶۰ ه.ق.
حاکمان عصر امامت ایشان عبارتند از:
۱- مهندی، چهاردهمین خلیفه عباسی (از سال ۲۵۵ تا ۲۵۶)
۲- معتمد، پانزدهمین خلیفه عباسی (از سال ۲۵۶ تا ۲۶۰)

چرا امام حسن عسکری (ع) همواره در زندان بودند؟

شاید بتوان گفت که هیچ یک از امامان (ع) همانند امام حسن عسکری (ع) در خفقان خلفای عصر و در زندان‌ها نبوده‌اند، تا آنجا که حتی در زندان، جاسوسی را بر ایشان گماشته بودند تا گفتار و رفتارشان را گزارش دهد.

این همه خفقان برای چه بود؟

پاسخ: حکام بنی‌عباس از چند جهت در مورد امام حسن عسکری (ع) ترس و نگرانی داشتند و حساس بودند:

۱- جمعیت شیعیان در آن عصر، به ویژه در عراق، بسیار بود. بنابراین خلفا ترس آن داشتند که آنها قدرت را به دست گیرند و با زعامت و رهبری امام حسن عسکری (ع) تاج و تخت عباسیان را واژگون کنند.

۲- از سوی دیگر باید به این مسأله مهم نیز توجه داشت که شیعیان توجه خاصی به امام حسن عسکری (ع) داشتند و اموال بسیاری به محضرشان می‌رساندند، تا آنجا که به عنوان مثال، آن حضرت یکبار صد هزار دینار (یعنی صد هزار مثقال طلا) به یکی از دوستان و نمایندگان مورد اطمینانش به نام «علی بن جعفر همانی» دادند تا بین مستمندان و شیعیان در مراسم حج، تقسیم کند، بار دیگر صد هزار دینار برای او فرستادند و بار سوم سی هزار دینار برای او حواله کردند.

۳- تلاش‌های سیاسی، نامه‌ها و پیک‌ها، فعالیت شاگردان و نمایندگان، حوزه علمیه طاغوت برانداز، گفتار سازنده و حرکت بخش امام حسن عسکری (ع) و ... همه و همه نشان می‌داد که ایشان نه تنها هرگز تسلیم دستگاه بنی‌عباس نیستند، بلکه زمینه‌سازی فرهنگی و سیاسی عمیق و گسترده‌ای بر ضد آن دستگاه می‌کنند.

۴- طبق روایات متعدد و متواتر، همه مسلمانان می‌دانستند که سرانجام قائم آل محمد حضرت مهدی (عج) ظهور می‌کند و واژگونی تاج و تخت شاهان و سلاطین جور در سراسر جهان به دست ایشان است، از طرفی دریافته بودند که این مصلح جهانی از نسل امام حسن عسکری (ع) است، بنا بر این در مورد آن حضرت بسیار حساس بودند و احساس خطر می‌کردند و بر همین اساس حضرت مهدی (عج) از هنگام ولادت (در سال ۲۵۵) حتی در عصر پدر (تا سال ۲۶۰) یعنی پنج سال جز برای یاران بسیار مخصوص، مخفی بودند.

تلاش‌های امام حسن عسکری (ع)

کوتاه سخن آنکه از بررسی تلاش‌های آن امام (ع) و یارانشان فهمیده می‌شود که آن بزرگمرد علم، کمال و سیاست در هفت مورد، تلاش عمیق و چشمگیری داشته‌اند که آنها عبارتند از:

- ۱- تشکیل حوزه علمیه و کوشش‌های علمی و انقلاب فرهنگی.
 - ۲- ایجاد شبکه ارتباطی با شیعیان توسط پیک‌ها و نامه‌ها و تعیین نمایندگان و تلاش‌های آنها و ارتباط با آنها.
 - ۳- تلاش‌های سری و محرمانه سیاسی.
 - ۴- پشتیبانی مالی شیعیان از امام حسن عسکری (ع) و حمایت مالی آن حضرت از مستضعفان برای حفظ کیان تشیع.
 - ۵- تقویت و توجیه سیاسی رجال و عناصر مهم شیعه و روحیه دادن به آنها و سفارش آنها به مقاومت و استقامت در برابر ستمگران.
 - ۶- آماده‌سازی شیعیان برای دوران غیبت.
- امام حسن عسکری (ع) در راستای این اصول تا سر حد شهادت ایستادگی کردند و تحت شدیدترین شکنجه‌ها و خفقان‌ها در زندان‌ها، خانه و بیرون خانه، رسالت خود را به جهانیان ابلاغ فرمودند و سرانجام با نیرنگ معتمد عباسی مسموم شده و به شهادت رسیدند.

حوزه علمیه و دانشگاه امام حسن عسگری (ع)

یکی از مهم‌ترین کارهای امام حسن عسگری (ع) مانند پدر و اجداد پاکشان، تربیت شاگرد و حفظ فقه تشیع و اندیشه ناب اسلام در برابر دشمنان و مخالفان بود.

ایشان در این راستا با اینکه در شرایط سخت سیاسی به سر می‌بردند و مدت امامتشان شش سال و مدت عمرشان ۲۸ سال بیشتر نبود، تا آخرین حد امکان با گردآوری شاگردان پدر و اجدادشان و تربیت شاگردهای جدید و مطرح کردن بحث‌ها و مناظرات شفاهی و کتبی به تشکیل مجمع علمی عمق و وسیع پرداختند و خط فکری تشیع را از گزند حوادث و برخوردها حفظ نمودند و با پاسخ به شبهه‌ها و سوالات گوناگون از حریم دانشگاه جدشان، امام جعفر صادق (ع) محافظت کردند.

تالیفات امام حسن عسگری (ع)

امام حسن عسگری (ع) در کنار کارهای علمی، مجموعه‌هایی از تفسیر، روایات، معارف اسلامی و عقاید را تالیف کردند. بعضی از این مجموعه‌ها به صورت نامه‌هایی طولانی بود که برای اشخاص می‌فرستادند، به علاوه روایات بسیار در ابواب فقه و سایر علوم اسلامی توسط افراد مختلف، از آن حضرت نقل شده است.

علامه سیدمحسن امین پنج مجموعه را تحت عنوان تالیفات امام حسن عسگری (ع) ذکر کرده که عبارتند از:

۱- تفسیر معروف قرآن، منسوب به امام حسن عسگری (ع).

۲- نامه آن حضرت به اسحاق بن اسماعیل نیشابوری، مذکور در کتاب تحف العقول.

۳- مواعظ قصار، مذکور در کتاب تحف العقول.

۴- رساله المنقبه، مشتمل بر اکثر احکام حلال و حرام (این رساله در کتاب مناقب، ج ۴، ص ۴۲۴ با نام المقنعه ذکر

شده است).

احادیث

امام حسن عسگری - علیه السلام - فرمود: هر کس حقوق هم نوعان خود را بشناسد و رعایت کند و مشکلات و نیازمندی های آن ها را برطرف نماید، در پیشگاه خداوند دارای عظمت و موقعیتی خاصی خواهد بود.

احتجاج طبرسی، ج ۲، ص ۵۱۷، ح ۳۴۰

امام حسن عسگری - علیه السلام - فرمود: هر کس ورع و احتیاط در روش زندگیش، بزرگواری و سخاوت عادت برنامه اش و صبر و بردباری برنامه اش باشد دوستانش زیاد و تعریف کنندگانش بسیار خواهند بود.

أعلام الدّین، ص ۳۱۴

امام حسن عسگری - علیه السلام - فرمود: کسی که در مقابل مردم بی باک باشد و رعایت مسائل اخلاقی و حقوق مردم را نکند، تقوای الهی را نیز رعایت نمی کند.

(بحار الأنوار، ج ۶۸، ص ۳۳۶)

امام حسن عسگری - علیه السلام - فرمود: از ادب - و اخلاق انسانی و اسلامی - نیست که در حضور شخص مصیبت دیده و غمگین، اظهار شادی و سرور کند.

بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۳۷۴، ح ۲۸

امام حسن عسگری - علیه السلام - فرمود:

با کسی جدال و نزاع نکن که بهاء و ارزش خود را از دست می دهی،

با کسی شوخی و مزاح - ناشایسته و بی مورد - نکن و گرنه افراد بر تو جریء و چیره خواهند شد.

(أعیان الشّیعة، ج ۲، ص ۴۱)

شهادت امام حسن عسگری (ع)

بار دیگر شد ز کینه

زنده غم های مدینه

شهادت آن حضرت را روز جمعه هشتم ماه ربیع الاول سال ۲۶۰ هجری نوشته اند . در کیفیت وفات آن امام بزرگوار آمده است : فرزند عبیدالله بن خاقان گوید روزی برای پدرم (که وزیر معتمد عباسی بود) خبر آوردند که ابن الرضا - یعنی حضرت امام حسن عسگری - رنجور شده ، پدرم به سرعت تمام نزد خلیفه رفت و خبر را به خلیفه داد . خلیفه پنج نفر از معتمدان و مخصوصان خود را با او همراه کرد . یکی از ایشان نحریر خادم بود که از محرمان خاص خلیفه بود ، امر کرد ایشان را که پیوسته ملازم خانه آن حضرت باشند ، و بر احوال آن حضرت مطلع گردند . و طبیعی را مقرر کرد که هر بامداد و پسین نزد آن حضرت برود ، و از احوال او آگاه شود . بعد از مستولی گردیده . پس بامداد سوار شد ، نزد آن حضرت رفت و اطبا را - که عموماً اطبای مسیحی و یهودی در آن زمان بودند - امر کرد که از خدمت آن حضرت دور نشوند و قاضی القضاة (داور داوران) را طلبید و گفت ده نفر از علمای مشهور را حاضر گردان که پیوسته نزد آن حضرت باشند . و این کارها را برای آن می کردند که آن زهری که به آن حضرت داده بودند بر مردم معلوم نشود و نزد مردم ظاهر سازند که آن حضرت به مرگ خود از دنیا رفته ، پیوسته ایشان ملازم خانه آن حضرت بودند تا آنکه بعد از گذشت چند روز از ماه ربیع الاول سال ۲۶۰ ه . ق آن امام مظلوم در سن ۲۹ سالگی از دار فانی به سرای باقی رحلت نمود .

**شهادت یازدهمین اختر درخشان آسمان هدایت امام حسن
عسگری (ع) بر پیشگاه ولی عصر (عج) و شیفتگان آن امام عزیز
تسلیت باد**

